

Т. Балюк, аспірантка
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

ПРАКТИКА ВСТАНОВЛЕННЯ ТРАНСФЕРНИХ ЦІН ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИМИ КОРПОРАЦІЯМИ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано практику трансферного ціноутворення іноземними транснаціональними корпораціями в Україні.

Розглянуто такі аспекти трансферного ціноутворення, як використання різних типів методів встановлення трансферних цін у відповідності до поділу, запропонованого Організацією економічного співробітництва та розвитку, та окремих методів трансферного ціноутворення; допустиме відхилення трансферних цін у операціях транснаціональних корпорацій з їх українськими підрозділами від ринкових; вибір валюти внутрішньофірмових операцій з товарами, роботами та послугами; застосування методів встановлення трансферних цін залежно від сфери діяльності транснаціональної корпорації.

Ключові слова: методи трансферного ціноутворення, ОЕСР, транснаціональна корпорація, трансферні ціни.

Балюк Т. Практика определения трансфертных цен транснациональными корпорациями в Украине.

В статье проанализирована практика трансфертного ценообразования иностранными транснациональными корпорациями в Украине.

Рассмотрено такие аспекты трансфертного ценообразования, как использование различных типов методов определения трансфертных цен согласно типологии, предложенной Организацией экономического сотрудничества и развития, и отдельных методов трансфертного ценообразования; допустимое отклонение трансфертных цен в операциях транснациональных корпораций с их украинскими подразделениями от рыночных; выбор валюты

внутрифирменных операций с товарами, работами и услугами; применение методов определения трансфертных цен в зависимости от сферы деятельности транснациональной корпорации.

Ключевые слова: *методи трансфертного ценообразования, ОЭСР, транснациональная корпорация, трансфертные цены.*

Balyuk T. Transfer pricing practice of transnational corporations in Ukraine.

The Article analyses the transfer pricing practice of foreign transnational corporations in Ukraine.

The discussion covers such aspects of transfer pricing as the use of different groups of transfer pricing methods based on the classification of the Organization for Economic Cooperation and Development and specific methods used to price intra-firm transfers; acceptable deviation of transfer prices for transactions of transnational corporations with their Ukrainian subsidiaries from market prices; choice of currencies in which intra-firm transactions with goods, works and services are denominated; use of particular transfer pricing methods depending on the sphere of activities of a transnational corporation.

Key words: *OECD, transfer prices, transfer pricing methods, transnational corporation.*

Останніми роками значно посилилася тенденція до деталізації та посилення норм податкового законодавства, які прямо чи опосередковано регулюють відплив коштів з національної економіки, що стало особливо актуальним у кризовий та посткризовий періоди. Одними з ефективних каналів транскордонного переміщення фінансових ресурсів є внутрішньофірмові канали транснаціональних корпорацій (ТНК). Здійснюючи значний вплив на свої структурні підрозділи в різних країнах, ТНК можуть акумулювати фінансові ресурси в тих чи інших економіках у відповідності до власних стратегічних пріоритетів [12, С. 2]. Це може здійснюватися як через ті фінансові інструменти, які вже опосередковують внутрішньофірмові операції, такі як трансферне ціноутворення, прискорення та затримування платежів, валютна політика та інші, а й шляхом штучного створення внутрішньофірмових фінансових потоків, наприклад шляхом виплати позачергових дивідендів, встановлення трансферних цін на фіктивні операції, створення центрів повторних рахунків, формування загальнокорпоративних пулів короткострокових фінансових ресурсів тощо. Використання таких

інструментів дозволяє ТНК оптимізувати свої виробничі та фінансові відносини і підвищити ефективність своєї діяльності, що нерідко вступає у конфлікт з інтересами національних держав щодо протидії відпливу коштів з економіки та максимізації податкових надходжень.

Україна не стоїть осторонь цих процесів. Понад півтисячі підрозділів іноземних ТНК у країні та початок формування українських ТНК заклали підвалини як для підвищення важливості українського ринку в фінансовій стратегії ТНК, так і для потенційних зловживань цим інструментом для суттєвого заниження податкових зобов'язань. Проект Податкового Кодексу України значно розширює регулювання трансферного ціноутворення в Україні та встановлює методи визначення трансферних цін на основі рекомендацій Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)³. Враховуючи вищезазначене, дослідження трансферного ціноутворення як одного з інструментів внутрішньофірмового перерозподілу фінансових ресурсів ТНК та зокрема чинників, які впливають на вибір того чи іншого методу встановлення трансферних цін, є на сьогодні не лише актуальним, а й необхідним.

Проблематикою трансферного ціноутворення ТНК цікавився ряд вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких варто виділити С.В. Асєєву, М. Аллеса, П. Баклі, Г.О. Бегунца, С. Борковські, Н.Х. Вафіну, Н.В. Гришка, С. Датара, П.В. Дзюбу [4, 5], Р. Екклеса, Р.О. Заблоцьку, Л. Іден [12], В.М. Крилова, Д. Лессарда, Д.В. Ліцукову, О.І. Мусієнко, Л.В. Нападівську, В.Ю. Пашкуса, А.С. Плещинського, А. Рагмена [12], О.І. Рогача [8, 14], О.О. Семяновського, Р. Тенга, Д. Хіршляйфера [10], Т. Хорста [11], С.О. Якубовського. Загалом, всі дослідження з питань трансферного ціноутворення можна поділити на декілька основних

³ В статті 1.20 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" [6] та статті 41 проекту Податкового кодексу України [7] використовується більш загальний термін "звичайна ціна", яка має більш широке застосування, ніж термін трансферна ціна, що використовується для позначення цін при транскордонних операціях із пов'язаними особами, в тому числі операціях між структурними підрозділами ТНК. Податковий кодекс детально прописує основні принципи та методи встановлення звичайних цін, регламентує процедуру контролю за звичайними цінами та передбачає можливість укладання договору про ціноутворення для цілей оподаткування [7].

груп: мікроекономічні дослідження неокласичного напрямку, дослідження з позицій менеджменту, напрям фінансового та бухгалтерського обліку, біхевіористські дослідження, комплексні дослідження, дослідження в галузі регулювання та емпіричні дослідження [4, С.12]. Водночас проблематика внутрішньофірмового руху фінансових ресурсів ТНК та зокрема трансферного ціноутворення все ще залишається достатньо новою для української науки. Слід звернути увагу на існування лише декількох емпіричних досліджень із зазначених питань, які стосуються України або використовують дані по Україні в більш широкому аналізі [14].

Це наукове дослідження має на меті заповнити прогалину в емпіричних дослідженнях внутрішньофірмових операцій ТНК в Україні та практики трансферного ціноутворення українських підрозділів ТНК зокрема. Основним завданням цього дослідження є виявлення, які методи встановлення трансферних цін використовуються ТНК у відносинах з їх українськими підрозділами в умовах відсутності законодавчої регламентації методів встановлення трансферних цін для цілей оподаткування та практики вибору валюти внутрішньофірмових операції з підрозділом в Україні задля вироблення на основі отриманих результатів рекомендацій щодо державної політики в цій сфері. Поставлене завдання передбачає реалізацію в статті наступних задач: 1) проаналізувати підхід ОЕСР до трансферного ціноутворення та рекомендовані методи встановлення трансферних цін; 2) розглянути практику трансферного ціноутворення іноземних ТНК в Україні на основі зібраного емпіричного матеріалу; 3) узагальнити отримані результати та виробити відповідні рекомендації для державних органів в Україні.

ТНК розглядають різницю в оподаткуванні в різних країнах та валютний контроль як фактор екзогенної недосконалості ринків, відповіддю на яку якраз і є внутрішньофірмові фінансові інструменти та зокрема трансферні ціни [12, С.9]. З точки зору розрахунку трансферних цін самими ТНК, методи трансферного ціноутворення поділяються на дві широкі категорії: методи, які ґрунтуються на економічному та бухгалтерському аналізі, такі як методи ринкового порівняння, метод на основі витрат, метод на основі граничних витрат та метод договірних цін, а також методи

на основі математичного аналізу, так як ціноутворення на основі лінійного, нелінійного та цільового програмування [16, С. 6].

З огляду на характер трансферних цін та їхній вплив на ефективність та глобальний добробут, трансферні ціни можна поділити на п'ять типів: ефективні трансферні ціни, тобто ціни, які максимізують прибутковість ТНК за умови відсутності податкових викривлень; трансферні ціни, які максимізують прибуток шляхом мінімізації податкових платежів за умови дотримання національного податкового законодавства, що регулює трансферне ціноутворення; децентралізовані трансферні ціни, які встановлюються на основі граничних витрат підрозділів; (рівноважні) ринкові трансферні ціни, які визначаються на основі принципу "витагнутої руки"; регульовані трансферні ціни (оптимальні чи розрахункові) [12, С.47–81]. В той час як існує певне оптимальна регульована трансферна ціна, яка є ефективною в глобальному масштабі [12, С.8], розрахунок такої ціни видається складним через асиметричність інформації між ТНК та національними регуляторними органами [12, С.5]. Тому на практиці регульовані трансферні ціни можуть бути більш або менш ефективними, ніж нерегульовані [12, С.9–10]. При цьому в багатьох країнах ведеться подвійна звітність, яка дозволяє встановлювати різні трансферні ціни для бухгалтерського та податкового обліку [12, С.6].

Основним методологічним принципом трансферного ціноутворення для податкових цілей є принцип ринкової ціни (так званий "принцип витагнутої руки" в Типовій конвенції ОЕСР про уникнення подвійного оподаткування доходів і капіталу), за яким ціна на товари, послуги і фактори виробництва в операціях між пов'язаними особами⁴ повинна відповідати ціні, за якою б передавалися відповідні товари, послуги і фактори виробництва між непов'язаними особами у зівставних економічних умовах. Тобто у разі, якщо у економічних чи фінансових відносинах між двома підприємствами виникають або створюються умови, які відрізняються від умов, які б існували у відносинах між двома незалежними підприємствами, будь-яка частина прибутку, яка б за відсутності таких умов відносилася до прибутку одного з підприємств, але через такі умови не відноситься до прибутку

⁴ Структурні підрозділи ТНК можна віднести до пов'язаних осіб, оскільки вони знаходяться під спільним контролем.

такого підприємства, може включатися до прибутку такого підприємства і відповідним чином оподатковуватися [13].

Розподіл глобальних прибутків ТНК за формулою іноді використовують як альтернативу до принципу "витагнутої руки" для розподілу прибутків між різними податковими юрисдикціями. Цей підхід передбачає розподіл консолідованого прибутку ТНК на основі наперед визначеної та механічної формули. Підхід включає 3 етапи: 1) визначення підрозділу, який є платником податку, 2) точне визначення глобального консолідованого прибутку та 3) визначення формули (на основі комбінації витрат, активів, фонду заробітної плати та продажів), за якою частина цього прибутку буде відноситися на підрозділ, який є платником податку, і відповідно оподатковуватися. При цьому формула є однаковою для всіх платників податку у певній юрисдикції.

ОЕСР не визнає розподіл глобальних прибутків за формулою ефективної альтернативи принципу "витагнутої руки" через складність вироблення універсальної формули для всіх країн, підвищення ризику подвійного оподаткування, можливість ТНК переміщати складові формули (наприклад, такі як активи) між податковими юрисдикціями, різницю у бухгалтерських стандартах між країнами, складність врахування коливань валютних курсів, більший адміністративний тягар для платників податків.

Методи трансферного ціноутворення, які використовуються для податкових цілей, дозволяють встановити, чи відповідає договірна ціна рівню ринкових цін (і, відповідно, принципу "витагнутої руки"). До традиційних методів на основі порівняння операцій відносяться наступні методи: метод порівняльної неконтрольованої ціни, метод ціни перепродажу та метод "витрати плюс". До методів на основі порівняння прибутків відносяться метод рентабельності операції за чистим прибутком і метод розподілу прибутку [13].

У діючому податковому законодавстві України трансферному ціноутворенню не приділено значної уваги. Для природних монополістів, які за характером своєї діяльності є суто українськими компаніями та нерідко знаходяться у державній власності, фактично визначено три метода встановлення трансферних цін: метод порівняльної неконтрольованої ціни, методі ціни перепродажу та метод "витрати плюс", – які застосовуються послідовно [6]. Для всіх інших платників податків, у тому числі

для тих, які є структурними підрозділами ТНК, застосовується метод порівняльної неконтрольованої ціни, а у разі неможливості його застосування вважається, ціна договору відповідає рівню ринкових цін⁵. Тому за фактичної відсутності законодавчої регламентації методів встановлення трансферних цін та пріоритетності їх застосування для ТНК, дослідження реальної практики трансферного ціноутворення представляє значний науковий та практичний інтерес.

Практичні аспекти трансферного ціноутворення ТНК в Україні досліджувалися в рамках опитування українських підрозділів іноземних ТНК щодо внутрішньофірмового руху фінансових ресурсів у 2007 та 2010 рр. Зокрема, результати опитування дають змогу відповісти на два основні питання: 1) які методи встановлення трансферних цін використовуються в українських підрозділах ТНК, які взяли участь в опитуванні (використання методів трансферного ціноутворення) та 2) як часто використовуються конкретні методи трансферного ціноутворення, тобто відсоток внутрішньофірмових операцій стосовно яких застосовувався кожен з методів (частота застосування методів).

Серед ТНК, представники яких взяли участь в опитуванні, 12 ТНК у 2007 р. та 16 ТНК у 2010 р. відповіли на запитання щодо методів, які вони використовують для встановлення трансферних цін, що опосередковують внутрішньофірмову торгівлю з підрозділами в Україні. Майже 90% цих ТНК при визначенні трансферних цін застосовують методи на основі порівняння операцій (метод порівняльної неконтрольованої ціни, метод ціни перепродажу та метод "витрати плюс") і майже 40% застосовують методи на основі порівняння прибутків (метод розподілу прибутків, метод порівняння прибутків та інші методи) (рис. 1). Методи на основі порівняння прибутків є більш складними у застосуванні, ніж традиційні методи на основі порівняння операцій та передбачають більший ступінь суб'єктивізму, тому те, що методи на основі порівняння операцій мають пріоритет при ціноутворенні на операції іноземних ТНК з їх українськими підрозділами, повністю відповідає нашим очікуванням з огляду на аналіз методології ОЕСР.

⁵ Пункт 1.20 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" [6].

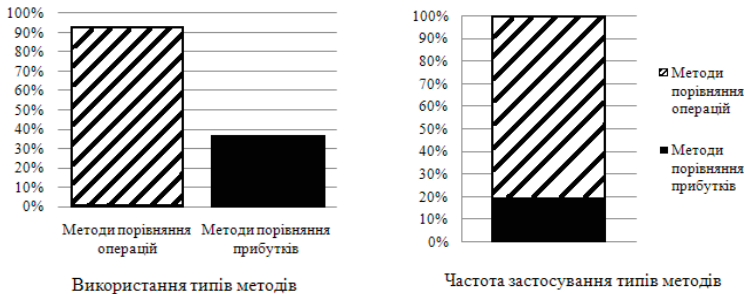

Рис. 1. Використання та частота застосування типів методів встановлення трансферних цін іноземними ТНК в Україні

Примітка: кількість ТНК у вибірці, які використовують принаймні один з методів трансферного ціноутворення, становить 27.

Джерело: складено автором на основі результатів опитувань, проведених у 2007 та 2010 рр.

При цьому більшість опитаних ТНК використовують більш ніж один метод та більш ніж один тип методів трансферного ціноутворення. Переважна більшість ТНК (75%) віддає перевагу методу "витрати плюс". Методи порівняльної неконтрольованої ціни та ціни перепродажу використовуються 25% ТНК поряд з іншими методами трансферного ціноутворення. Метод розподілу прибутку та метод порівняння прибутків (у тому числі метод рентабельності операції за чистим прибутком) використовують 12,5% опитаних ТНК (див. рис. 2). Аналогічна картина спостерігається при аналізі частоти застосування методів трансферного ціноутворення. В середньому близько половини внутрішньофірмових операцій з товарами, роботами та послугами здійснюється із використанням методу "витрати плюс". Методи ринкового порівняння та ціни перепродажу також займають помітну частку в таких операціях (рис. 2). При цьому відхилення трансферних цін від середніх ринкових цін для всіх ТНК, які взяли участь в опитуванні, не перевищує 25%.

Розглядаючи застосування методів трансферного ціноутворення іноземними ТНК в Україні в динаміці, можна дійти висновку, що впродовж останніх трьох років не відбулося якихось разючих змін у встановленні ТНК трансферних цін у операціях

з їх українськими підрозділами⁶. Дещо зросло використання методів "витрати плюс" та ціни перепродажу при зниженні використання методу розподілу прибутку. Також частіше стали застосовуватися інші методи встановлення трансферних цін (рис. 2).

Переважання методу "витрати плюс" у відносинах ТНК з їх українськими підрозділами може бути обумовлено комплексом чинників, у тому числі відсутністю на ринку України зіставних аналогів товарів, робіт та послуг, які передаються в рамках внутрішньофірмової торгівлі, що зумовлює неможливість використання методу порівняльної неконтрольованої ціни; більшою простотою методу з погляду виробника за умови переважно імпортного характеру внутрішньофірмової торгівлі іноземних ТНК зі своїми українськими підрозділами та домінування централізованої та змішаної системи прийняття рішень про фінансові умови внутрішньофірмових операцій ТНК; а також зрозумілістю методу для українських підрозділів ТНК, які не мають досвіду підготовки документації щодо трансферного ціноутворення для цілей оподаткування.

Можна було б припустити, що використання конкретних методів встановлення трансферних цін залежить від сфери діяльності ТНК (матеріальне чи нематеріальне виробництво). Перевірка цієї гіпотези показала, що іноземні ТНК на ринку України, зайняті у сфері матеріального виробництва більше тяжіють до використання методів порівняння операцій на противагу методам на основі порівняння прибутків (табл. 1).

Зокрема, компанії, що працюють у сфері матеріального виробництва дещо більше використовують метод "витрати плюс" і метод ціни перепродажу, в той час як компанії, зайняті переважно в нематеріальній сфері, віддають перевагу методам розподілу та порівняння прибутків, а також методу порівняльної неконтрольованої ціни (ринкового порівняння). Пропри вищезазначене, метод "витрати плюс" займає помітне місце в методах трансферного ціноутворення, які застосовуються підрозділами ТНК, що надають послуги та виробляють нематеріальні активи.

⁶ Незначна різниця в використанні та частоті застосування окремих методів може пояснюватися статистичною похибкою дослідження за достатньої репрезентативності обох проведених опитувань.

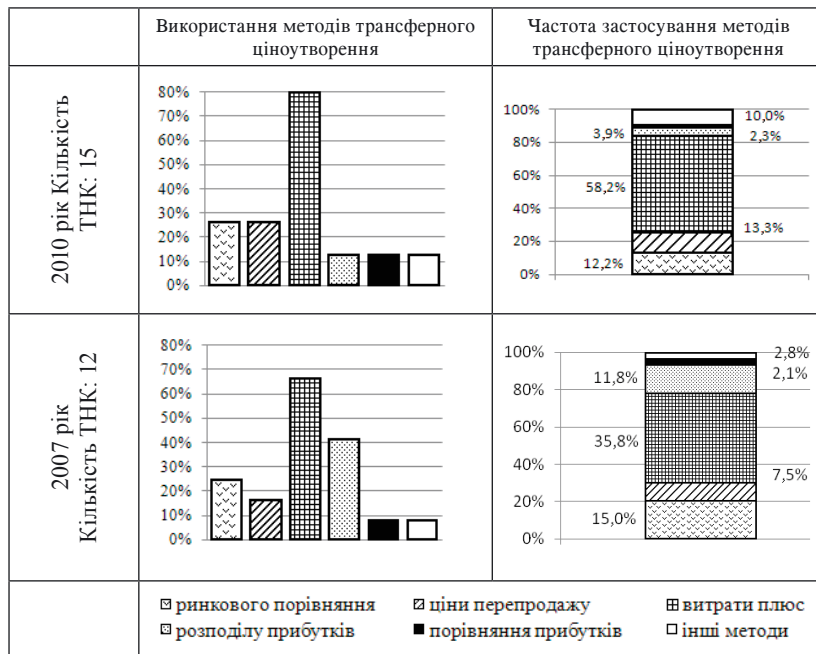

Рис. 2. Використання та частота застосування методів трансферного ціноутворення іноземними ТНК в Україні

Джерело: складено автором на основі результатів опитувань, проведених у 2007 та 2010 рр.

Таблиця 1

Методи встановлення трансферних цін в Україні залежно від сфери виробництва ТНК

Методи трансферного ціноутворення	Частота використання		Частота застосування	
	Матеріальне виробництво	Нематеріальне виробництво	Матеріальне виробництво	Нематеріальне виробництво
Ринкового порівняння	16,7%	44,4%	12,2%	22,6%
Ціни перепродажу	27,8%	11,1%	13,3%	8,9%
Витрати плюс розподілу прибутків	77,8%	66,7%	62,2%	36,2%
Розподілу прибутків	11,1%	55,6%	3,9%	19,7%

Продовження т а б л. 1

Методи трансферного ціноутворення	Частота використання		Частота застосування	
	Матеріальне виробництво	Нематеріальне виробництво	Матеріальне виробництво	Нематеріальне виробництво
Інші методи	11,1%	11,1%	8,3%	5,0%
Методи порівняння операцій	94,4%	88,9%	87,8%	67,7%
Методи порівняння прибутків	22,2%	66,7%	12,2%	32,3%

Примітки: 1. Кількість ТНК у вибірці, які використовують принаймні один з методів трансферного ціноутворення, становить 27.

2. Частота застосування методів розраховується як середній відсоток внутрішньофірмових операцій з використанням цих методів.

Джерело: складено автором на основі результатів опитувань, проведених у 2007 та 2010 рр.

Що стосується валютних аспектів операцій з товарами, роботами та послугами всередині ТНК, то такі операції переважно деномінуються у доларах та євро. Гривня займає лише третє місце серед валют внутрішньофірмової торгівлі між українським підрозділом ТНК та підрозділами в інших країнах. Деякі ТНК використовують також швейцарський франк та рубль. Загалом внутрішньофірмові трансфери переважно деномінуються в сильній валюті, а сам вибір валюти залежить від валюти, якою оперує головний офіс ТНК. Практика прискорення та затримування платежів по таких внутрішньофірмових операціях значно різниться, про що свідчить широкий діапазон середньої кількості днів кредиторської заборгованості по внутрішньофірмових операціях, яка в окремих випадках досягає 180 днів.

У той час як різні методи встановлення трансферних цін застосовуються за різної специфіки діяльності компанії на основі тих функцій, які вона виконує⁷, сучасна ТНК здатна інтерналізувати велике розмаїття операцій – від тих операцій,

⁷ Наприклад, у випадку діяльності з придбання чи продажу проміжної продукції чи комплектуючих, специфічних для певного виробничого процесу, підрозділ об'єктивно не може застосовувати метод ціни перепродажу, а одразу застосовує метод "витрати плюс".

які безпосередньо стосуються основної сфери діяльності ТНК, до операцій з передачі нематеріальної власності, трансферу майна, купівлі-продажу непрофільних активів тощо [1]. Крім того, трансферне ціноутворення та валютна політика ТНК стосовно внутрішньофірмових трансферів є не лише наслідком специфіки та відображенням характеру внутрішньофірмової торгівлі ТНК, а й результатом корпоративної політики ТНК щодо руху фінансових ресурсів між своїми структурними підрозділами. Оскільки трансферне ціноутворення може виступати інструментом перерозподілу фондів між структурними підрозділами ТНК та оптимізації оподаткування ТНК [16, С. 3] за умови ліберального законодавства з питань трансферного ціноутворення, можуть застосовуватися ті методи, які якраз і дозволяють досягати вищезазначених завдань.

Методологія встановлення трансферних цін покликана обмежити довільне використання трансферного ціноутворення та забезпечити національним державам справедливі податкові надходження. Тому прийняття детальних положень стосовно встановлення звичайних (в тому числі трансферних) цін у Податковому кодексі України є надзвичайно важливим. Оскільки застосування вищезазначених методів має значну кількість методологічних особливостей, пропонується у Податковому кодексі прописати лише найбільш суттєві принципи і зобов'язати Кабінет Міністрів України розробити відповідну методіку. Податковим органам слід також звернути увагу на те, як зміниться практика трансферного ціноутворення ТНК в Україні після прийняття відповідних норм.

Отже, нами було розглянуто методологію визначення трансферних цін на основі рекомендацій ОЕСР, проаналізовано ступінь використання основних методів встановлення трансферних цін в Україні та практику вибору валюти в операціях іноземних ТНК з українськими підрозділами. Крім того, продемонстровано, як змінилася практика використання трансферних цін іноземними ТНК в Україні за останні три роки та надано рекомендації щодо державної політики в цій сфері.

На основі проведеного дослідження можна зробити наступні найбільш важливі висновки: 1) методика трансферного ціноутворення ОЕСР базується на принципі "витагнутої руки",

тобто порівнянні внутрішньофірмових операцій із зіставними операціями між незалежними контрагентами; 2) цей принцип трансформувався у встановлення трансферних цін для цілей оподаткування на основі одного з методів трансферного ціноутворення – метода порівняльної неконтрольованої ціни, метода ціни перепродажу, метода "витрати плюс", метода рентабельності за чистим прибутком або метода розподілу прибутку; 3) в практиці трансферного ціноутворення методи на основі порівняння операцій переважають над методами порівняння прибутків; 4) найбільш поширеним є метод "витрати плюс", що обумовлено простотою та зрозумілістю цього методу, а також стратегічними мотивами використання цього методу ТНК; 5) більшість внутрішньофірмових операцій іноземних ТНК з українськими підрозділами деномінуються у твердій валюті, що знижує ризик втрат підрозділу від потенційної девальвації гривні; 6) використання того чи іншого методу трансферного ціноутворення залежить від сфери діяльності ТНК (матеріальне чи нематеріальне виробництво) та характеру внутрішньофірмових транзакцій; 7) державним органам рекомендується продовжити роботу над розробкою зрозумілої і чіткої методики трансферного ціноутворення в проекті Податкового кодексу України і підзаконних актах.

На погляд автора, було б цікаво розширити проведений аналіз шляхом включення інших співставних країн до аналізу (зокрема, інших країн із перехідною економікою). Це дало б змогу порівняти практику трансферного ціноутворення в цих країнах та виключити вплив специфічних умов ведення бізнесу в країні на вибір ТНК адекватного метода трансферного ціноутворення. Крім того, вважаємо за доцільне розширити коло чинників, які можуть впливати на стратегію трансферного ціноутворення ТНК. І нарешті, трансферне ціноутворення повинно аналізуватися в комплексі з іншими інструментами руху фінансових ресурсів між структурними підрозділами ТНК у різних країнах. Такий аналіз дозволив би показати використання внутрішньофірмових фінансових інструментів у їх взаємозв'язку та продемонструвати взаємовплив ефектів та чинників внутрішньофірмового перерозподілу фінансових ресурсів.

Список використаної літератури

1. Балюк Т. В. Інтерналізація як основа функціонування сучасних транснаціональних корпорацій // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – К: "Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин". – Вип. 82. – Частина II (у двох частинах). – 2009. – С. 77–84.
2. Балюк Т. В. Податкові ризики внутрішньокорпоративного перерозподілу прибутків в транснаціональних корпораціях // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія "Міжнародні відносини". – К: ВПЦ "Київський університет". – Вип. 37. – 2009. – С. 49–53.
3. Бегунц Г. О. Державне регулювання трансфертного ціноутворення в системі транснаціональних корпорацій: Автореф. Дис ... канд. екон. наук: 08.02.03 / Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна. – Х., 2006. – 20с.
4. Дзюба П. В. Трансферне ціноутворення у фінансовій системі ТНК: Дис... канд. екон. наук: 08.05.01 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005. – 210с.
5. Дзюба П. В. Регулювання трансфертного ціноутворення в рамках ОЕСР: досвід розвинених країн та уроки для України // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. праць. – Вип. 46: У 2 ч. – К.: Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка. – 2004. – Ч. 1. – С. 57–61.
6. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств": Офіц. текст із змін, станом на 24 жовтня 2010 р. / Верховна Рада України. – Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – N 4. – ст. 28.
7. Податковий Кодекс України (проект) // Урядовий кур'єр. – 3 серпня 2010 р. – № 141 – С. 5–72.
8. Рогач О. І. Особливості фінансової системи транснаціональних корпорацій. // Вісник університету. Міжнародні відносини. – Вип. 23. – К.: ВПЦ "Київський університет". – 2002. – С. 200–204.
9. Трансфертное ценообразование. Серия документов ЮНКТАД по проблематике международных инвестиционных соглашений. – Нью-Йорк; Женева: Конференция Организации Объединённых Наций по торговле и развитию; ООН, 1999. – 70 с.
10. Hirshleifer J. On the Economies of Transfer Pricing. // The Journal of Business. – 1956. – № 3. – P. 172–184.
11. Horst T. The Theory of Multinational Firm: Optimal Behavior under Different Tariff and Tax Rates // The Journal of Political Economy. – 1971. – № 5 – P. 1059–1072.
12. Multinationals and transfer pricing / Rugman A., Eden L. (Eds.). – Taylor & Francis, 1985. – 336 p.
13. OECD. Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations // OECD Publishing. – 22 July 2010. – 371p.

14. Rogach A., Balyuk T. Transfer Pricing in Transition Economies: Evidence from Ukraine // *Transition Studies Review*. – Springer Wien. – Volume 16, Number 1. – May, 2009. – P. 20–33.

15. UNCTAD. World Investment Report. Transnational Corporations, Agricultural Production and Development / United Nations. – New York, Geneva. – 2009. – 314p.

16. Wagdy A. Critical concerns in transfer pricing and practice / Praeger Publishers. – 2004. – 255p.

Стаття надійшла до редакції 16.02.2011 р.